

Briselē, 18.5.2016.
COM(2016) 347 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Zviedrijas 2016. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2016. gada konverģences programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Zviedrijas 2016. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2016. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību², un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu³,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas⁴,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2015. gada 26. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2016. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. gada izaugsmes pētījuma prioritātēs Eiropadome apstiprināja 2016. gada 17.-18. martā. 2015. gada 26. novembrī Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā noteica Zviedriju kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (2) 2016. gada 26. februārī tika publicēts 2016. gada ziņojums par Zviedriju⁵. Tajā bija novērtēta Zviedrijas panāktā virzība, īstenojot konkrētajai valstij adresēto ieteikumu,

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

³ COM(2016) 347 *final*.

⁴ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 un P8_TA(2016)0060.

⁵ SWD(2016) 95 *final*.

ko Padome pieņēma 2015. gada 14. jūlijā, un Zviedrijas virzība ceļā uz savu stratēģijā "Eiropa 2020" noteikto valsts mērķu sasniegšanu. Ziņojumā bija ietverti arī padziļinātā pārskata rezultāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu. 2016. gada 8. martā Komisija nāca klajā ar padziļinātā pārskata rezultātiem⁶. Komisijas veiktā analīze ļauj secināt, ka Zviedrijā ir makroekonomiskā nelīdzsvarotība. Jo īpaši liels un pieaugošs mājssaimniecību parāds apvienojumā ar augstām un pieaugošām mājokļu cenām pozitīvas kredītu plūsmas apstākļos ir pamatā haotiskas korekcijas riskiem ar sekām reālajai ekonomikai un banku nozarei. Makroprudenciālajā jomā ir veikti pasākumi, kas tomēr var būt nepietiekami. Politikas nepilnības saglabājas ar mājokļiem saistīto nodokļu, hipotēku amortizācijas, mājokļu piedāvājuma funkcionēšanas un īres tirgus jomā.

- (3) Zviedrija 2016. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2016. gada valsts reformu programmu un 2016. gada konverģences programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir īstenoti Eiropas strukturālo un investīciju fondu 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot atbilstošos Padomes ieteikumus. Norādēs par to, kā piemērojami Regulas (ES) 1303/2013 23. pantā paredzētie pasākumi, kuri saista Eiropas strukturālo un investīciju fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību⁷, Komisija ir sniegusi sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu šo noteikumu.
- (5) Uz Zviedriju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Saskaņā ar 2016. gada konverģences programmu valdība plāno panākt, lai nominālā bilance būtu -0,4 % no IKP, un arī turpmāk visā programmas periodā izpildīt vidējā termiņa budžeta mērķi, proti, panākt strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP. Saskaņā ar konverģences programmu sagaidāms, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2016. gadā noslīdēs līdz 42,5 % un turpinās samazināties līdz 39,1 % 2019. gadā. Šo budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs līdz 2016. gadam ir ticams un vēlākajam laikam — piesardzīgs. Pamatojoties uz Komisijas 2016. gada pavasara prognozi, sagaidāms, ka strukturālā bilance 2016. gadā būs -0,5 % no IKP un 2017. gadā -0,9 % no IKP, tātad virs vidējā termiņa budžeta mērķa. Iespējamās novirzes nākotnē tiktu izvērtētas, ņemot vērā prasību, lai strukturālā bilance joprojām atbilstu vidējā termiņa budžeta mērķim. Pamatojoties uz savu konverģences programmas novērtējumu un ņemot vērā Komisijas 2016. gada pavasara prognozi, Padome uzskata — sagaidāms, ka Zviedrija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.
- (6) Mājssaimniecību parāda līmenis Zviedrijā ir ļoti augsts un pēdējo desmit gadu laikā tā pieauguma tempi ir bijuši vieni no ātrākajiem Eiropā. Mājssaimniecību parāda attiecība pret gada izmantojamo ienākumu 2015. gadā saskaņā ar *Riksbank* (Zviedrijas centrālā banka) aplēsēm bija 175 % un attiecībā pret IKP tas veidoja 87 %. Ņemot vērā salīdzinoši zemos īpašuma nodokļus un augsto nodokļu atskaitījumu no hipotekārajiem procentu maksājumiem, Zviedrijā ir viens no lielākajiem nodokļu stimuliem mājokļu iegādei ES. Mājssaimniecību parādsaistību augstais līmenis apdraud makroekonomisko stabilitāti. Valdība ir veikusi dažus

⁶

COM(2016) 95 *final*.

⁷

COM(2014) 494 *final*.

pasākumus, lai ierobežotu mājstāpniecību parādsaistību līmeni, tostarp parlaments 2016. gada 23. martā pieņēma tiesību aktu ar mērķi noteikt obligātas amortizācijas prasības jauniem hipotekārajiem aizdevumiem. Šā svarīgā pasākuma pieņemšana būtiski aizkavējās, jo tika izvirzīti jautājumi par makroprudenciālās uzraudzības iestādes juridiskajām pilnvarām ieviest šo prasību. Pastāv risks, ka turpmākie pasākumi, kuri būs nepieciešami Zviedrijas pieaugošās nelīdzsvarotības novēršanai, varētu līdzīgā kārtā aizkavēties, ja vien netiks pārskatīts tiesiskais regulējums saistībā ar makroprudenciālās uzraudzības iestādes uzdevumiem. Visbeidzot, valdība nav veikusi nekādus pasākumus, lai pielāgotu fiskālos stimulus, piemēram, samazinot nodokļu atskaitījumu no hipotekārajiem procentu maksājumiem vai pārskatot īpašuma nodokļus.

- (7) Zviedrijas mājokļu tirgus joprojām ir potenciāls nestabilitātes avots. Mājokļu cenas pēdējo 20 gadu laikā ir gandrīz nepārtraukti pieaugušas, jo īpaši lielpilsētu Stokholmas un Gēteborgas teritorijās. Mājokļu cenas turpina pieaugt, un to veicina ne vien spēcīgi ekonomikas pamatfaktori, piemēram, izmantojamā ienākuma pieaugums, bet arī strukturālas nepilnības mājokļu tirgū. Mājokļu piedāvājumu kavē esošo mājokļu neefektīva izmantošana, augsta īres maksu uzraudzības pakāpe, vāja konkurence būvniecības nozarē, nepietiekama zemes pieejamība jaunai būvniecībai un ilgstošas un sarežģītas plānošanas procedūras. Esošā sistēma, saskaņā ar kuru uzliek darījuma nodokli kapitāla pieaugumam, kas gūts nekustamo īpašumu pārdošanā, ierobežo jau pieejamo mājokļu efektīvākas izmantošanas potenciālu. Strukturālo nepilnību rezultāts ir nepietiekami ieguldījumi mājokļos un plaši izplatīts mājokļu trūkums, un tās veicina mājokļu cenu nepārtrauktu pieaugumu. Mājokļu trūkums un nepieejamība cenu ziņā ierobežo arī darba tirgus mobilitāti un ir šķērslis efektīvai integrācijai darba tirgū. Valdība ir veikusi dažus pasākumus, tostarp ir ticis palielināts valsts finansējums ieguldījumiem mājokļu nozarē un vienkāršotas dažas plānošanas procedūras. 2015. gada decembrī izmeklēšanā par konkurenci būvniecības nozarē tika ierosināti vairāki iespējamie pasākumi, piemēram, pārredzamības palielināšana valsts mājokļu līgumu jomā. Tomēr valdība nav panākusi virzību īres tiesību noteikšanas sistēmas reformēšanā.
- (8) Neraugoties uz salīdzinoši labajiem ieguldījumu rādītājiem, Zviedrija saskaras ar problēmām, kurām var būt negatīva ietekme uz valsts ilgtermiņa konkurētspēju. Jo īpaši strukturālas nepilnības mājokļu tirgū kavē ieguldījumus šajā jomā. Ieguldījumi infrastruktūrā, lai uzlabotu savienojamību pilsētu teritorijās un starp tām, ir nepietiekami, ņemot vērā mājokļu trūkuma radītos šķēršļus.
- (9) Saskaņā ar Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) pētījumu Zviedrija pēdējo desmit gadu laikā ir piedzīvojusi no visām ESAO valstīm viskrasāko lejupslīdi 15 gadus vecu jauniešu izglītības rādītāju ziņā, un šobrīd tā nerasniedz ne ES, ne ESAO vidējo līmeni. Skolu izglītības rezultātu pasliktināšanās rada spiedienu uz Zviedrijas ilgtermiņa konkurētspēju un spējam inovācijas jomā. Būtiska snieguma atšķirība starp studentiem ar migrantu izcelsmi un bez migrantu izcelsmes vēl pastiprina problēmas izglītības jomā. Šai atšķirībai ir jāveltī īpaša uzmanība, ņemot vērā lielo skaitu nesen ieceļojušo gados jauno migrantu, kuri integrējami izglītības sistēmā. Neskaidrie skolu finansēšanas mehānismi apvienojumā ar nesistemātisko uzraudzību par finansējuma izmantošanu dažādos skolu sistēmas līmeņos kavē līdzekļu efektīvu izmantošanu. Valdība ir darījusi pieejamu papildu finansējumu, lai uzlabotu skolēnu sekmes un vienlīdzību izglītības jomā, un veic pasākumus, lai nesen ieradušos migrantus integrētu izglītības sistēmā.

- (10) Pēdējos gados piedzīvotais lielais bēgļu pieplūdums ir saistīts ar dažādām sociālajām un ekonomiskajām sekām Zviedrijai. Lai gan īstermiņā bēgļu pieplūdums palielinās publiskos izdevumus un radīs papildu iekšzemes pieprasījumu, tādējādi palielinot IKP, vidēja termiņa ietekme uz nodarbinātību un izaugsmi ir atkarīga no bēgļu veiksmīgas iekļaušanas darba tirgū un sociālās integrācijas, tostarp sniedzot izglītības atbalstu. Šis jautājums ir gan ES, gan dalībvalstu līmeņa politiskās darba kārtības prioritāte un tiks rūpīgi uzraudzīts un analizēts, tostarp 2017. gada ziņojumā par valsti.
- (11) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Zviedrijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2016. gada ziņojumā par valsti. Tā arī ir izvērtējusi konverģences programmu un valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Zviedrijai adresētiem ieteikumiem. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Zviedrijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina ES vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Komisijas ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1. ieteikumā.
- (12) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi konverģences programmu, un saskaņā ar tās atzinumu⁸ sagaidāms, ka Zviedrija ievēros Stabilitātes un izaugsmes paktu.
- (13) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo vērtējumu, Padome ir izskatījusi valsts reformu programmu un konverģences programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Zviedrijai 2016. un 2017. gadā rīkoties šādi.

1. Novērst mājāsaimniecību parāda pieaugumu, pielāgojot fiskālos stimulus, jo īpaši pakāpeniski samazinot nodokļu atskaitījumu no hipotekārajiem procentu maksājumiem vai palielinot regulārus īpašuma nodokļus. Nodrošināt, ka makroprudenciālās uzraudzības iestādei ir juridiskās pilnvaras savlaicīgi īstenot pasākumus finanšu stabilitātes saglabāšanai. Veicināt ieguldījumus mājokļos un uzlabot mājokļu tirgus efektivitāti, tostarp ieviešot lielāku elastīgumu īres cenu noteikšanā un pārskatot kapitāla pieauguma nodokļa sistēmu, lai sekmētu mājokļu darījumu pieaugumu.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

⁸ Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.